מי לא מודה רבי עקיבא דצריך אימלוכי איתמר שמעתא קמיה דרבא אמר להון [6]שפיר אמר נחמני מאן תנא דפליג עליה דרבי עקיבא רבן שמעון בן גמליאל היא דתניא [7]הנודר מן הבשר אסור בכל מיני בשר ואסור בראש וברגלים ובקנה ובכבד ובלב ובעופות ומותר בבשר דגים וחגבים רשב"ג אומר הנודר מן הבשר אסור בכל מיני בשר ומותר בראש וברגלים ובקנה ובכבד ובלב ובעופות ואין צריך לומר בשר דגים וחגבים וכן היה רשב"ג אומר קרביים לאו בשר ואוכליהן לאו בר אינש (6) אוכליהן כבשר לענין זביני לאו בר אינש מ"ש בשר עוף לתנא קמא דאסיר דעביד שליחא דמימליך עליה בשר דגים נמי עביד שליחא דאי לא משכח בישרא מימליך עליה דאמר אי לא משכחנא בישרא אייתי דגים וליתסרו אמר [8]אביי כגון שהקיז דם דלא אכיל דגים אי הכי אפילו עופות נמי לא אכיל דאמר שמואל [9]דמסוכר ואכיל בישרא דצפרא פרח לביה כצפרא ותניא אין מקזיין [10]לא על דגים ולא על עופות ולא על בשר מליח [11]ותניא הקיז דם לא יאכל לא חלב ולא גבינה ולא ביצים ולא שחליים ולא עופות ולא בשר מליח שאני עופות דאפשר על ידי שליקה (12) [13]אביי אמר כגון דכייבין ליה עיניה דדגים קשין לעינים אי הכי אכיל דגים דהא אמר שמואל נו"ן סמ"ך עי"ן נונא סמא לעינים ההוא סוף אוכלא:

מתני'

מי לא מודה רבי עקיבא דצריך אימלוכי. הלכך לענין מעילת שליח ודאי כיון דצריך אימלוכי ולא ממלוך אדעתא דנפשיה קעביד ובעל הבית נמי סמיך דכל כמה דלא מימליך לא יתן להם כסף הלכך לא עשה שליחותו אבל לענין נדרים כיון דבכלל ליסניה הוא דהא מימליך עליהם שליחא עודר אמאי סמיך אלא ודאי בכולהו אסר נפשיה: **איתמר שמעתא קמיה דרבא.** מאי דמתרץ אביי מתניתין דמעילה אלינא דר"ע ואמר להון שפיר אמר נחמני היינו אביי וקרי ליה הכי לפי שנתגדל בבית רבה בר נחמני: **מאן תנא דפליג עליה דרבי עקיבא וכו' ומותר בראש וברגלים וכו'.** דכיון דצריך שליח לאימלוכי עלייהו ליתנהו בכלל בשר סתמא: **כגון שהקיז דם.** קודם נדרו וכיון שכן לא נתכוון לאסור בשר דגים דהא בלאו הכי לא אכיל מיניהו דהא קשו להקזה: **אי הכי אפילו עופות נמי לא אכיל.** ולישתרי הנו נמי ואמאי קתני אסור בעופות: **דאפשר על ידי שליקה.** כשהן שלוקים הרבה לא מזקי ליה: **נו"ן סמ"ך עי"ן.** סימן היה עושה מתותיות של אלפא ביתא: **כסוף אוכלא.** סוף המולי: ולענין הלכה קיי"ל כרבי עקיבא דכל מידי דממלוך עליה שליחא מיניה הוא דהא סתם לן תנא בפרק כל הבשר (חולין דף קו.) כרבי עקיבא אע"ג דלא ידענן אי ממלוקת ואח"כ סתם או סתם ואח"כ מחלוקת אפ"ה נקטינן כוותיה מדא דתמיד ועוד דהא מפרש בגמ' דמאן דפליג עליה דר"ע ימיד'לה הוא דהיינו רשב"ג וקיי"ל הלכה כר"ע מתניתין. הלכך העודר מן הבשר אסור בכל מיני בשר ובעופות ובדגים כל שלא הקיז דם ולא כאיבין ליה עיניה מיהו דוקא באתרא דמימליך שליחא עלייהו אבל באתרא דלא מימליך עליה מותר בכל מידי דלא מימליך עליה לאו מיניה הוא. וזה שלא כדברי הרמב"ם ז"ל שכתב בפרק תשיעי מהל' נדרים (הל' ו) דדגים לא מתסרי אלא באתרא דמימליך שליחא עלייהו ועופות מיתסרי בכל דוכתא. והוא מן התימה דבגמרא משוינן להו הילכך תרוייהו לא מיתסרי אלא באתרא דמימליך שליחא עלייהו וכשלא הקיז דם ולא כיבין ליה עיניה אבל הקיז דם וכיבין ליה עיניה אע"פ שאסור בעופות מותר בדגים. מיהו כי אמרינן דמותר בדגים כשהקיז דם וכיבין ליה עיניה לא שוו אהדדי דכשהקיז דם לא שרי בדגים אלא דוקא באסור בשר על עצמו ליום ההקזה בלבד דכי האי גוונא אין דגים בכלל משום דבלאו הכי לא אכיל מיניהו ההוא יומא אבל אי אסר עליה בשר שמנה ימים או יותר דגים בכלל דאע"ג דלא אינטריך למסריעהו להוא יומא משום אינך יומי אסריעהו ובדכיבין ליה עיניה אינו כן דאפילו באוסר לשלשים יום או יותר אין דגים בכלל שאין לומר שמפני הימים האחרים נדר שהרי אינו יודע מתי יתרפא שיצטרך לאסור דגים עליו. הרשב"א ז"ל. ולי נא שרי בדגים אלא אי נדר יומי דמוכחי לפום מאי דכיבין ליה עיניה דבלאו נדרא לא אכיל מנייהו: **ומסתברא** דבשר מלית אפי' ביומא דהקזה אסור דנהי דאין מקזין על בשר מלית כיון דבשר ממש הוא ולא צריך שליחא לאמלוכי עליה כדגים מיתסר ביומא דהקזה לאו הוכחה מעליא הוא הלכך לא מהני אלא למידי דצריך שליחא מיהא לאמלוכי עליה כדגים אבל לגבי בשר מליח לא הוי תימא הכי אדקתני מותר בבשר דגים ליתני נמי ובבשר מלית הרי רבותא טפי אלא ודאי כדאמרינן. ולענין חגבים בכל דוכתא שרו דלא ממלוך עלייהו שליח כלל מדאמרינן דגים נמי עביד שליחא דממלוך עלייהו ולא אמר דגים וחגבים. וכן כתב הרמב"ם ז"ל בפרק הנזכר שבכל מקום מותר בחגבים:

מתני'

מי לא מודה רבי עקיבא דצריך אימלוכי. שליח בבעל הבית ואע"ג דס"ל דמייניה הוא במילתא דצריך לאימלוכי הכי איכעיא ליה למימר שליח לבעל הבית רוצה אתה שאתן להם כסף וכיון דלא מימליך לא עשה שליחותו ופשע ושליח מעל אע"ג דסבר דמין בשר הוי: **לשמעתא.** האי מירוצא דקא מתרץ אביי: **כלל מיני בשר.** כין בהמה וכין חיה: **אסור בראש וכו'.** דכל הני מיני בשר מינהו ואפילו כבד: **רבן שמעון אומר מותר בראש וכו'.** דקסבר לאו מינא דבשר הם אבל בקרביים הכל מודו דמין בשר הוו הואיל ואית בהו שומן טפי מכל הנך מראש והכבד והלב והייגו דפליג עליה דר"ע דקא סבר כבד לאו מין בשר ור"ע סבר מייניה הוא: **וכן היה רבי שמעון אומר.** שמעתא אחריתי קרביים לאו בשר ואוכליהן לאו בר נש הוא. ואמרינן למאי הלכתא קרביים לאו בשר הוו הא אמרינן לעיל גבי נדרים אסור בכל מיני בשר ולא הוצרא קרביים וקא מתרץ דהאי אוכליהן לאו בר נש לענין זביני שהקונה קרביים כדמי בשר שיכול לקנות הבשר וקונה קרביים לאו בר נש הוא דבטלה דעתו אצל בני אדם: **דעביד שליח דמימליך עליה.** דכי לא משכח בישרא מימליך עליה דבעל הבית ואמר לא משכחנא בישרא אלא בשר עוף ולהכי אסור דמייניה הוא: **דגים נמי כו' וליתסרי.** ואמאי מותר בבשר דגים: **כגון שהקיז דם.** בשעת הנדר דכיון דלא אכיל דגים בההיא שעתא לא נדר אדעתא דדגים ולא ממלוך עליה כלל: **אפי' (14)דעופות נמי כו'.** דלאו אדעתא דעופות נדר ולא מימליך עליה הוא וכיון דלא אכיל עופות השתא ליסתרי: **שאני עופות.** שאפשר להו בתקנתא להקזה לאפשר לאכלן ע"י שליקה אע"פ שהקיז דם ומידי דמצי למיכל בשוס ענין נדר וממלוך עליה ואסור: **כגון דכייבין ליה עיניה.** בשעת הנדר: **דדגים קשין לעיניים.** וכל מילי דלא הוה מצי למיכל לא נדר אלא אדעתא דמידי דמצי למיכל ולהכי (15) אדגים שרי ומן העופות אסור: **נו"ן סמ"ך עי"ן כו' כסוף אוכלא.** כסוף המולי שכבר עבר זמן מרוכה שהשש בעיניו דהתם סם טוב לכאב העיניים והאי דקא מני דגים קשים לעיניים בתחלת אוכלא כשהמתיל לאשוש בעיניו ובשעת הנדר הוה תחלת אוכלא:

מתני'

עופות (נ"ל לפי שיטו אסור בבשר דגים) דנדר מן הבשר ביומא דכיבין ליה עיניה שאינו אוכל דגים שקשין לעיניים, אבל כל מין בשר אפילו בשר שעופות אכיל, הלכך נאסר בכל מין בשר שראוי לו לאכול ומותר בדגים (שם).

עין משפט נר מצוה

ד א ב מיי' פ"ט מהל' נדרים הל"ו סמג לאוין רמב טוש"ע יו"ד סי' רי"ז סעי' ח (וכרב אלפס מולין פ"ח ד' רמז.):

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואוכליהן לאו בר אינש למאי הילכתא אוכליהן בבשר: (ב) שם רבא אמר כגון דכייבין: (ג) רש"י ד"ה תפילו עופות נמי וכו' דביון דלא: (ד) ר"ה דדגים וכו' ולהכי בדגים שרי:

תוספות

אסור בראש וברגלים. דסבר רבי עקיבא דכל מאי דמימליך הוי מייניה: מותר בראש. דסבר כתנא קמא דרבי עקיבא דמימליך לא הוי מיני: (לענין זביני (לאו אינש הוא) דבשרא בשר וחבין קרביים: שהקיז דם. דקשיא לי הילכך מותר בדגים וחגבים: עופות נמי אין דרכם למיכל. ואמאי אסור בעופות: שאני עופות דאפשר ע"י שליקה. והא דאמר שמואל פרח לבי היינו ע"י עלי אבל דגים כין שלוק כין עלי קשה להקיז: סוף אוכלא. סוף המולי:

פירוש הרא"ש

כי לא מודה ר"ע דצריך אמלוכי. ומטעם זה משיג ליה מינו שהרי על דבר שאינו מינו כלל אינו נמלך ומכל מקום לענין שליחותו לא משיג עשה שליחותו שהרי שינה שהרי דרך השליח לימלך עליו ואין לו לעשות כלא דעת המשלחו: מאן תנא דפליג עליה דרבי עקיבא. מה שם התנא דפליג על ר"ע בתתני' אבל במעילה כולהו מודו: אסור בכל מיני בשר. נקר ולאן ואיכ: לאו בר אינש הוא. אלא הדיוט: אוכליהון בבשר לענין זביני. מי שמנית בשר וקונה אלו: כגון שהקיז הם דלא אכיל דגים. ומסתמא לא נדר אלא מדבר שדרכו לאכול כיון נדרו: ע"י שליקה. דלא פרח לבי אלא כשאוכלנו אבל: ההוא בסוף אוכלא. כשפסק כאב המולי:

מסורת הש"ס

(א) [שבת עד.]. ב) [במעילה כ: אימא רב פפא]. ג) [בי' העניין בערך סבר ל' דמסוכר יומ' ע"ש כט. תנא לסיגוריו]. ד) [ע' תוספות ע"ז כט. ד"ה שני לדג]. ה) ע"ז כט. ע"ש היטב. ו) [במעילה שם אימא ר"פ ועי"ש גם שאר שיעויים]. ז) [עיריכין מו:].

מוסף רש"י

מי לא מודה רבי עקיבא אימלוכי. היינו טעמא דכי נתן לה כבד מעל מפני שנתן לה מדעתו, דמי לא כעי אימלוכי דנעבד"ב אם יתן להם כבד לו לא וכיון דלא אימלך משום הכי מעל השלים, דדמי שנתן לה מדעתו דמי, ולא משום דאמרינן דחדי מילי ניעבו אלא הדא מילתא ניעבו (מעילה כ:). שפיר קאמר בחמני. הייט אביי דתרץ הכי אפילו כר"ע דמי לא כעי לאימלוכי (שם). מאן תנא דפליג עליה דר' עקיבא. דסכירא ליה דכל מילי דמימלך עליה שליחא חדי מילי ניעבו (שם). בכל מיני בשר. כין בהמה וחיה, ויקרבים שלהם הוי מין בשר לדברי הכל, דאית בהו שומן טפי מראש וכגלים והבד (ראה"ה בשחו). ומותר בראש וברגלים כו'. אלמא דקסבר חדי מילי ניעבו (שם). קרבים לאו בשר. שמעתא אחריתי היא, אינן יפין לאכול בכבד, אע"ג דלענין נדרים הוי בבשר (ראה"ה בשחו). ואוכליהן לאו בר אינש. כלומר האוכלן וקונה אותם כדמי שאר בשר, שאם יכול לקנות בשר כזה ומניח הבשר ולוקח ליטרא קרביים כזה, לאו בר אינש אצל כל אדם (מעילה כ:). דעביד שליחא דמימליך עליה. ומין בשר הוא ולהכי אסור (מעילה כ:). כגון שהקיז דם. משום הכי אסור בבשר עופות (נ"ל מותר בבשר דגים) משום דיוסם הקזה שקרינן דנדר, דכי נדר בכל בשר שראוי לו לאכול בו כיום נדר, אבל שאינן ראוין לו כי כיום הקזה ודאי לא נדר כגון דגים (שם). אי הכי אפילו עופות נמי לא אביל. לא רגיל לאיש למיכל כיום הקזה ולא נדר מגיה (שם). דמסוכר. שהקיז דם בכתפיה ואכיל כי', אלמא דלא אכיל הכיא יומא ולא נדר מגיה (שם). ולא על בשר מליח. שנשתיה כמלא שני ימים ולילה אחת, דשוב אינו משיב את הנפש (שם). כגון דכייבין ליה עיניה. להכי אסור בבשר

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com